

**„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
Ankieta adresowana do samorządów lokalnych
i regionalnych
Podsumowanie wyników**

Niniejsze wnioski oparto na dokumencie analitycznym „Assessment of the Resource-efficient Europe Flagship Initiative” sporządzonym przez Instytut Zarządzania Zrównoważonością (RIMAS) Wiedeńskiego Uniwersytetu Ekonomii i Biznesu (Zoran Rušnov, Umberto Pisano i Norma Schönherr).

Nie odzwierciedlają one oficjalnego stanowiska Komitetu Regionów.

Więcej informacji na temat Unii Europejskiej i Komitetu Regionów można znaleźć na stronach internetowych: <http://www.europa.eu> i <http://www.cor.europa.eu>.

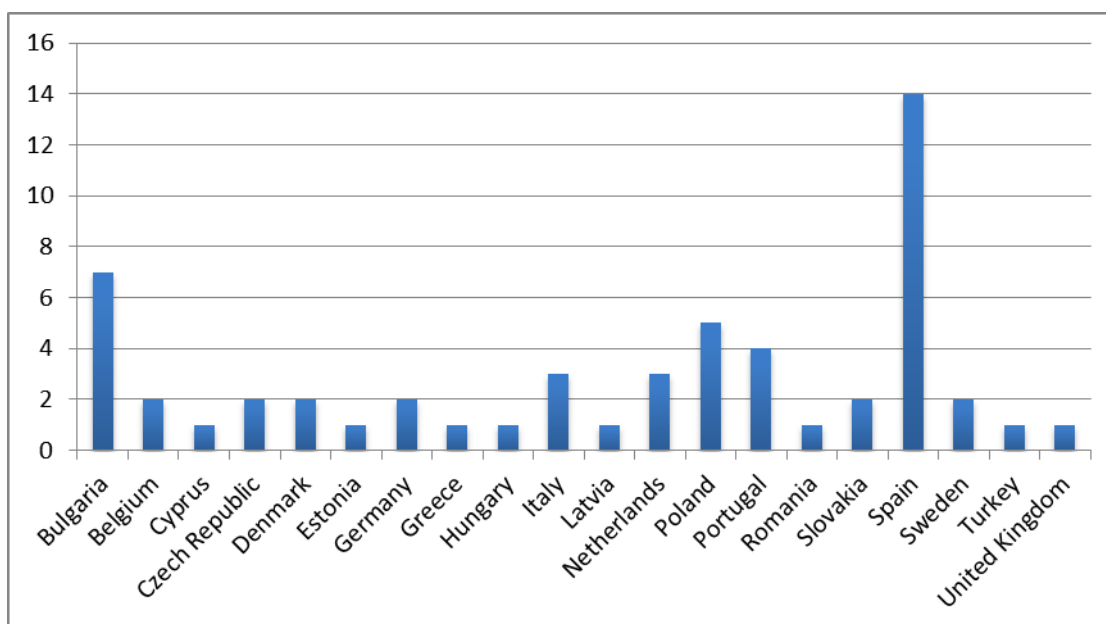
© Unia Europejska, sierpień 2013 r.

Częściowe powielanie jest dozwolone pod warunkiem wyraźnego podania źródła.

Podstawowe informacje

W drugim kwartale 2013 r. Komitet Regionów przeprowadził badanie dotyczące inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”¹ za pośrednictwem Platformy Monitorowania Strategii „Europa 2020”, które pozwoliło ocenić obecny stan rzeczy w tej dziedzinie z punktu widzenia samorządów lokalnych i regionalnych.

Badanie było częścią szerszych działań monitorujących realizację strategii „Europa 2020”, które Komitet Regionów (KR) rozpoczął w grudniu 2012 r. i które zakończą się w listopadzie 2013 r. Wyniki poszczególnych ocen wykorzystano jako kontekst przy organizacji siedmiu konferencji, z których każda poświęcona była innej inicjatywie przewodniej. Informacje te zostaną uwzględnione we wkładzie Komitetu Regionów w śródkresowy przegląd strategii „Europa 2020”, który Komisja Europejska ma przeprowadzić w 2014 r. Podstawą do sporządzenia niniejszego raportu z badania było **55 odpowiedzi nadesłanych z 20 państw członkowskich UE i Turcji** (zob. wykres 1.1 poniżej). Wyniki zostaną przedstawione na konferencji KR-u, która odbędzie się w dniach 2–3 września 2013 r. w Wilnie.

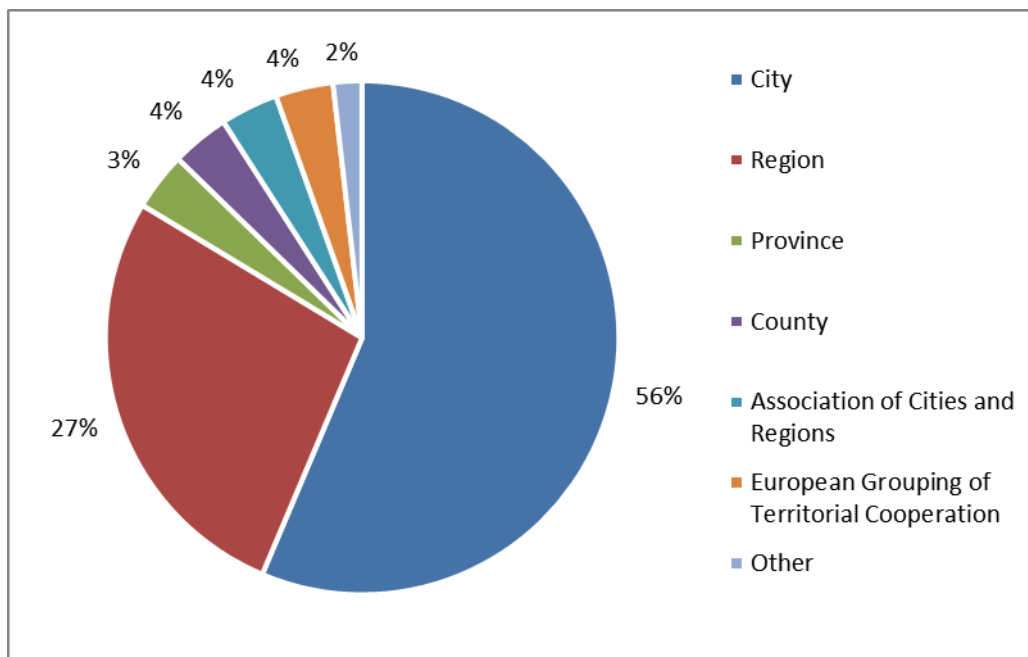

Wykres 1: Liczba odpowiedzi nadesłanych z poszczególnych państw członkowskich UE

Najwięcej odpowiedzi nadesłały miasta (56%), a następnie regiony (27%), powiaty (4%), stowarzyszenia miast i regionów (4%) oraz europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (4%), prowincje (3%) i inne (2%) – zob.

¹ Ankiety można było wypełniać między 30 kwietnia a 11 lipca 2013 r.; kwestionariusz i podstawowe informacje można znaleźć na stronie: <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/ClosedSurveys/Pages/A-Resource-Efficient-Europe.aspx>.

wykras 1.2. Spośród 55 uczestników 27 jest członkami Platformy Monitorowania Strategii „Europa 2020” Komitetu Regionów.

Wykres 2: Nadesłane odpowiedzi wg organu władz

Sprawozdanie z ankiety podzielono na cztery sekcje opowiadające podziałowi pytań w kwestionariuszu. Są to:

- wyzwania polityczne i sposoby sprostania im na szczeblu lokalnym i regionalnym;
- znaczenie inicjatywy „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” dla samorządów lokalnych;
- znaczenie krajowych strategii dla samorządów lokalnych;
- kwestie związane z polityką i finansowaniem.

W każdej sekcji podsumowano główne tendencje wyłaniające się z nadesłanych odpowiedzi oraz zasygnalizowano punkt widzenia i komentarze poszczególnych uczestników. Każdą sekcję poprzedzono wstępem, w którym podano informacje dotyczące samej inicjatywy przewodniej oraz aktualnych zagadnień i wyzwań w danej dziedzinie.

Streszczenie i wnioski

Ankieta zawierała 18 pytań pogrupowanych w czterech sekcjach. Poniżej podsumowano wyniki, a następnie przedstawiono wnioski, jakie można wyciągnąć z otrzymanych odpowiedzi:

- **71%** samorządów lokalnych i regionalnych postrzega **efektywność energetyczną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii** jako **główne wyzwanie** w ich regionie czy mieście, a dla **58%** samorządów wyzwaniem takim jest **bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów**. Dalsze istotne wyzwania to **przejsięcie na gospodarkę niskoemisyjną i modernizacja sektora transportu**, które wymieniło **44%** respondentów.
- **67%** respondentów uznało **określenie i stworzenie nowych możliwości wzrostu gospodarczego i szerszej działalności innowacyjnej na poziomie lokalnym oraz zwiększenie konkurencyjności UE** za **najważniejszy cel** w świetle wyzwań występujących w ich regionie. **58%** respondentów jako najważniejszy cel wskazało **przeciwdziałanie zmianie klimatu i ograniczenie wpływu korzystania z zasobów na środowisko**, a **56%** zaznaczyło cel dotyczący **poprawy wyniku ekonomicznego przy jednoczesnym ograniczeniu wykorzystania zasobów**.
- **53%** uczestników ankiety przyjęło strategie dotyczące oszczędnego gospodarowania zasobami w dziedzinie **niskoemisyjnych i zasobooszczędnych systemów energetycznych**. **44%** respondentów wdrożyło strategie dotyczące zarówno **zrównoważonej konsumpcji i produkcji**, jak i **niskoemisyjnych i zasobooszczędnych systemów transportu**. **35%** wdrożyło strategie dotyczące **wydajnego korzystania z surowców (minerałów, lasów i biomasy)** w skali regionalnej, a **29%** przyjęło strategie w dziedzinie **gospodarki o zerowej ilości odpadów oraz różnorodności biologicznej, usług ekosystemowych i użytkowania gruntów**.
- **65%** samorządów lokalnych i regionalnych **przyjęło strategie, które są wzajemnie powiązane w zintegrowanych ramach**, natomiast **tylko 15%** odpowiedziało, że **nie przyjęło zintegrowanych strategii**, a **20%** nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.
- **44%** respondentów odpowiedziało, że **obniżenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z rokiem 1990 jest dość realistyczne**. **35%** uznało ten cel za **wysoce odpowiedni**. Jeśli chodzi o **osiągnięcie 20-procentowego udziału energii ze źródeł odnawialnych**,

56% respondentów uznało go za **dość realistyczny**, a 33% uznało jego realizację za **bardzo prawdopodobną**. Ponadto **osiągnięcie 20-procentowego wzrostu efektywności energetycznej jest dość realistyczne** zdaniem 56% respondentów, a zdaniem 31% **bardzo prawdopodobne**.

- 65% respondentów **rozszerzyłoby podejście stosowane w ramach Porozumienia Burmistrzów** na kluczową dziedzinę **gospodarki odpadami**. 55% włączyłoby w te ramy **gospodarkę wodną**, a 53% – **różnorodność biologiczną i użytkowanie gruntów**. Ponadto 51% respondentów sądzi, że problem **zanieczyszczenia powietrza** powinien być objęty ramami Porozumienia Burmistrzów.
- **Prawie 46%** uczestników uznało cel dotyczący obniżenia o 20% wykorzystania zasobów w łańcuchu żywnościowym za **dość realistyczny**, natomiast zdaniem 27% uczestników **nie jest on wykonalny**. Jeśli chodzi o cel dotyczący tego, by **wszystkie nowe budynki cechowały się niemal zerowym zużyciem energii i wysoką efektywnością wykorzystania materiałów**, 45% respondentów uznało go za **dość realistyczny**, a 42% sądzi, że **jego wypełnienie jest bardzo prawdopodobne**. Jeśli chodzi o mobilność, 44% respondentów ocenia prawdopodobieństwo **osiągnięcia ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w transporcie o 1% rocznie** jako wysokie, a 36% uznaje to za **dość realistyczne**.
- 64% samorządów lokalnych i regionalnych podało, że **propagowanie lepszego zarządzania zasobami wodnymi jest najbardziej istotne** z punktu widzenia sytuacji w ich regionie czy mieście. 55% wskazało **propagowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji**, a 53% – **przekształcenie odpadów w zasoby**. Dodatkowo 45% podkreśliło znaczenie **wspierania większej ilości badań i innowacji**.
- 51% respondentów odpowiedziało, że w ramach inicjatywy „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” **najtrudniejsze do realizacji są innowacje i inwestycje**. 47% odpowiedziało, że **trudno jest także uzyskać subsydia**.
- Zapytane o mocne i słabe strony inicjatywy „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” z lokalnego lub regionalnego punktu widzenia, samorządy lokalne i regionalne przedstawiły bardzo zróżnicowane odpowiedzi, z których wynikają dwa wspólne pozytywne punkty: samorządy doceniają intencję wytyczenia celów za pomocą tej inicjatywy oraz nadanie większej wagi polityce ochrony środowiska w Europie. Jeśli

chodzi o słabości, to zwrócono uwagę na niedostateczne dostosowanie inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” do sytuacji kryzysu gospodarczego spowalniającego postępy w kierunku efektywnego gospodarowania zasobami na poziomie regionalnym. Inne uwagi odnosiły się do niewystarczającego zaangażowania podmiotów lokalnych oraz do zbyt luźnych wytycznych dotyczących celów.

- **27%** respondentów **zaleciłoby wprowadzenie zmian** do inicjatywy przewodniej „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**”.
- Zdaniem **36%** respondentów ich **krajowy program reform (KPR) właściwie zaspokaja ich potrzeby lokalne bądź regionalne** w obszarach polityki objętych inicjatywą „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Natomiast **20%** uczestników sądzi, że KPR nie zaspokaja lokalnych czy regionalnych potrzeb w zakresie zagadnień związanych z efektywnym gospodarowaniem zasobami.
- Na pytanie, czy chcieliby zaproponować jakiegokolwiek zmiany w KPR odnośnie do efektywnego gospodarowania zasobami, tylko **25% respondentów** odpowiedziało, że **zaproponowałoby zmiany w KPR**.
- **71%** respondentów pozyskuje finansowanie z **EFRR**, który wydaje się najczęściej wykorzystywanym źródłem środków finansowych na działania związane z efektywnym gospodarowaniem zasobami. Jednakże samorządy lokalne i regionalne korzystają także z **funduszu spójności (47%)**, **EFS (40%)** i programu **LIFE (35%)**.
- **49%** respondentów wdrożyło działania w celu realizacji inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” w partnerstwie z różnymi poziomami sprawowania rządów.
- **40%** respondentów jest zdania, że **nie istnieją wystarczające powiązania między ramami politycznymi UE a poziomem lokalnym**.
- **73%** władz lokalnych i regionalnych stwierdziło, że **posiadają strategię angażującą różne podmioty, aby osiągnąć cele polityczne określone w ramach inicjatywy „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”**. Z tych 73% jedna piąta wdraża kampanie informacyjne, aby włączyć i zaangażować w działania społeczeństwo. Tylko 10% aktywnie włącza MŚP w ramach podejścia wielosektorowego.

Ogólnie wydaje się, że samorzady lokalne i regionalne są na dobrej drodze do osiągnięcia celów inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Aby osiągnąć określone cele, trzeba jednak przezwyciężyć pewne trudności. Na przykład, jak opisano powyżej, samorzady jako główne wyzwania podają efektywność energetyczną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Można to wytłumaczyć tym, że urzeczywistnienie przejścia od zwykłych systemów energetycznych do systemów wykorzystujących źródła odnawialne wiąże się z pewnymi problemami, takimi jak ograniczenia finansowe czy technologiczne.

Ponadto potrzebę zbudowania innowacyjnych systemów energetycznych, które obniżają koszty i zatem stymulują gospodarkę, podkreśla także znaczenie, jakie samorzady przywiązują do wskazania i stworzenia nowych możliwości wzrostu gospodarczego i nasilenia innowacyjności. W kontekście ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 20% samorzady informują o pojawiającym się trendzie promowania i poszerzania oferty transportu publicznego z myślą o obniżeniu emisji w sektorze transportowym.

Samorzady opisują także trudności związane z obniżeniem wykorzystania zasobów w łańcuchu żywnościowym wynikające z braku wytycznych od rządów krajowych. Inna poruszona kwestia to zdobywanie inwestycji w projekty związane z efektywnym gospodarowaniem zasobami, czy to za pośrednictwem UE, czy finansowania prywatnego.

Jeśli chodzi o proponowane zmiany w inicjatywie przewodniej, to samorzady wspominają podobne argumenty, w szczególności potrzebę zwiększenia budżetu i wytyczenia jasnych wiążących celów. Ponadto pojawił się wyraźny apel o lepsze powiązanie samorządów lokalnych i regionalnych oraz europejskich ram politycznych, co świadczy o niskim poziomie zaangażowania samorządów w tej dziedzinie.
